

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a noua)

19 noiembrie 2015*

„Trimitere preliminară — Directiva 2001/29/CE — Articolul 3 alineatul (1) — Comunicare publică — Noțiunile «comunicare» și «public» — Distribuirea de programe de televiziune — Procedeu denumit al «introducerii directe»”

În cauza C-325/14,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de hof van beroep te Brussel (Curtea de Apel din Bruxelles, Belgia), prin decizia din 17 iunie 2014, primită de Curte la 7 iulie 2014, în procedura

SBS Belgium NV

împotriva

Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers (SABAM),

CURTEA (Camera a noua),

compusă din domnul J. Malenovský (raportor), îndeplinind funcția de președinte de cameră, domnul M. Safjan și doamna K. Jürimäe, judecători,

avocat general: domnul N. Wahl,

grefier: doamna M. Ferreira, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 10 iunie 2015,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru SBS Belgium NV, de P. Maeyaert și de A. De Bleeckere, avocat;
- pentru Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers (SABAM), de E. Marissens, avocat;
- pentru guvernul francez, de D. Segoin și de F.-X. Bréchet, în calitate de agenți;
- pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, în calitate de agent;
- pentru Comisia Europeană, de J. Samnadda și de F. Wilman, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

* Limba de procedură: neerlandeza.

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională (JO L 167, p. 10, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 230).
- 2 Această cerere a fost prezentată în cadrul unui litigiu între SBS Belgium NV (denumită în continuare „SBS”), pe de o parte, și Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers (SABAM) (Societatea belgiană a autorilor, compozitorilor și editorilor), pe de altă parte, în legătură cu obligația de plată a unei remunerații echitabile pentru difuzarea unor programe prin intermediul tehnicii introducerii directe.

Cadrul juridic

- 3 Considerentele (23) și (27) ale Directivei 2001/29 au următorul cuprins:

„(23)

Prezenta directivă trebuie să armonizeze într-o mai mare măsură dreptul de autor asupra actelor de comunicare publică. Acest drept trebuie înțeles în sens larg ca acoperind orice comunicare către public care nu este prezent în locul de proveniență a comunicării. Acest drept include orice transmisie sau retransmisie, de orice natură, a unei opere către public, prin cablu sau fără cablu, inclusiv radiodifuziunea. Acest drept nu ar trebui să includă nici un alt act.

[...]

(27) Simpla furnizare a instalațiilor care permit sau care realizează comunicarea nu reprezintă comunicare în înțelesul prezentei directive.”

- 4 Potrivit articolului 3 din această directivă, intitulat „Dreptul de comunicare publică a operelor și dreptul de a pune la dispoziția publicului alte obiecte protejate”:

„(1) Statele membre prevăd dreptul exclusiv al autorului de a autoriza sau de a interzice orice comunicare publică a operelor lor, prin cablu sau fără cablu, inclusiv punerea la dispoziția publicului a operelor lor, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment.

[...]

(3) Drepturile menționate la alineatele (1) și (2) nu se epuizează prin niciun act de comunicare publică sau de punere la dispoziția publicului în sensul prezentului articol.”

Litigiul principal și întrebarea preliminară

- 5 SABAM, societate de gestiune a drepturilor de autor, reprezintă autorii în privința cererilor de autorizare a utilizării de către un terț a operelor lor protejate de dreptul de autor și a perceperii remunerației datorate pentru această utilizare.

- 6 SBS este un organism de radiodifuziune comercial de limbă neerlandeză care produce și distribuie programe de televiziune. În cadrul activităților sale de radiodifuziune, SBS operează mai multe canale comerciale private în Belgia. Grila sa de programe cuprinde atât programe proprii, cât și programe achiziționate de la case de producție și de la furnizori de programe naționali și străini.
- 7 SBS își difuzează programele exclusiv printr-o tehnică denumită „introducere directă”. Este vorba despre un proces în două etape, în cadrul căruia SBS transmite semnalele sale purtătoare de programe către distribuitorii săi, cum ar fi Belgacom, Telenet și TV Vlaanderen, printr-o conexiune privată punct-la-punct. În acest stadiu, semnalele nu pot fi receptate de publicul larg. Distribuitorii transmit ulterior semnalele respective, eventual după codare, abonaților lor pentru ca aceștia să poată vizualiza programele la televizorul propriu, eventual cu ajutorul unui decodor care le este pus la dispoziție de distribuitor. În funcție de distribuitorul în cauză, semnalele sunt transmise prin satelit, în cazul TV Vlaanderen, prin cablu, în cazul Telenet, sau prin conexiune xDSL, în cazul Belgacom.
- 8 SABAM apreciază că SBS, în calitate de organism de radiodifuziune, efectuează un act de comunicare publică, în sensul articolului 3 din Directiva 2001/29, emițând prin intermediul tehnicii introducerii directe. Prin urmare, ar fi necesară autorizarea titularilor drepturilor de autor. Ea solicită, cu titlu de compensație, plata unei anumite sume de bani.
- 9 SBS contestă această cerere. În opinia sa, doar distribuitorii și celelalte organisme de același tip efectuează o comunicare publică pertinentă în ceea ce privește dreptul de autor. Ea apreciază, așadar, că nu datorează nicio remunerație.
- 10 Rechtbank van koophandel te Brussel (Tribunalul Comercial din Bruxelles) a admis cererea SABAM și a obligat SBS la plata unei sume de aproape un milion de euro cu titlu de drepturi de autor pentru anul 2009.
- 11 SBS a declarat apel la instanța de trimitere împotriva hotărârii pronunțate de acest tribunal.
- 12 În aceste condiții, hof van beroep te Brussel (Curtea de Apel din Bruxelles) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Un organism de radiodifuziune care emite programe exclusiv prin tehnica introducerii directe a semnalelor, și anume printr-o procedură în două etape în cadrul căreia transmite semnalele purtătoare de programe în formă codată prin satelit, prin conexiune cu cablu de fibră optică sau prin alt mijloc de transmisie către distribuitori (furnizori de pachete prin satelit, prin cablu sau prin conexiune xDSL) fără ca semnalele să fie accesibile publicului în timpul sau cu ocazia acestei transmisiuni și în cadrul căreia distribuitorii transmit apoi semnalele către abonații lor astfel încât aceștia din urmă să poată viziona programele, efectuează un act de comunicare publică în sensul articolului 3 din Directiva 2001/29?”

Cu privire la întrebarea preliminară

- 13 Prin întrebarea adresată, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29 trebuie interpretat în sensul că un organism de radiodifuziune efectuează un act de comunicare publică, în sensul acestei dispoziții, în cazul în care transmite semnalele sale purtătoare de programe exclusiv către distribuitorii de semnale, fără ca aceste semnale să fie accesibile publicului în timpul și cu ocazia acestei transmisiuni, distribuitorii respectivi transmițând ulterior semnalele menționate către abonații lor pentru ca aceștia să poată viziona programele respective.

- 14 În această privință, trebuie subliniat că Directiva 2001/29 are drept obiectiv principal să instituie un nivel ridicat de protecție în favoarea autorilor, permițându-le să obțină o remunerație adecvată pentru utilizarea operelor lor, în special cu ocazia unei comunicări publice. Rezultă că noțiunea „comunicare publică” care figurează la articolul 3 alineatul (1) din această directivă trebuie interpretată în sens larg, astfel cum se arată de altfel în mod explicit în considerentul (23) al directivei menționate (Hotărârea ITV Broadcasting și alții, C-607/11, EU:C:2013:147, punctul 20, precum și jurisprudența citată).
- 15 Curtea a statuat deja că noțiunea „comunicare publică”, în sensul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29, asociază două elemente cumulative, și anume un „act de comunicare” a unei opere și comunicarea „publică” a acesteia din urmă (a se vedea Hotărârea Svensson și alții, C-466/12, EU:C:2014:76, punctul 16).
- 16 În ceea ce privește, în primul rând, „actul de comunicare”, acesta se referă la orice transmitere a operelor protejate, indiferent de mijlocul sau de procedeul tehnic utilizat (Hotărârea Football Association Premier League și alții, C-403/08 și C-429/08, EU:C:2011:631, punctul 193).
- 17 Pe de altă parte, fiecare transmisie sau retransmisie a unei opere care utilizează o modalitate tehnică specifică trebuie să fie autorizată, în principiu, în mod individual de autorul operei în cauză (Hotărârea ITV Broadcasting și alții, C-607/11, EU:C:2013:147, punctul 24).
- 18 În speță, din cererea de decizie preliminară reiese că organismul de radiodifuziune în discuție în litigiul principal transmite semnalele purtătoare de programe către mai mulți distribuitori de semnale, prin satelit, prin cablu sau prin conexiune xDSL, așadar, prin diferite mijloace sau procedee tehnice.
- 19 Rezultă că trebuie să se considere că astfel de transmisii, paralele sau nu, constituie „acte de comunicare” în sensul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29.
- 20 În al doilea rând, pentru a intra sub incidența noțiunii „comunicare publică” în sensul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29, trebuie, de asemenea, astfel cum s-a amintit la punctul 15 din prezenta hotărâre, ca operele protejate să fie efectiv comunicate unui „public”.
- 21 În această privință, reiese din jurisprudența Curții că noțiunea „public” privește un număr nedeterminat de destinatari, telespectatori potențiali, și presupune, pe de altă parte, existența unui număr de persoane destul de important (a se vedea în acest sens Hotărârea SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, punctele 37 și 38, precum și Hotărârea ITV Broadcasting și alții, C-607/11, EU:C:2013:147, punctul 32).
- 22 Or, într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, astfel cum reiese clar din întrebarea preliminară, organismul de radiodifuziune în cauză transmite semnalele purtătoare de programe către distribuitori individuali și determinați, fără ca telespectatorii potențiali să poată avea acces la acestea.
- 23 În consecință, operele transmise de organismul de radiodifuziune precum cel în discuție în litigiul principal nu sunt comunicate „public”, în sensul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29, ci către profesioniști individuali și determinați.
- 24 Dat fiind caracterul cumulativ, amintit la punctul 15 din prezenta hotărâre, al celor două elemente constitutive ale unei comunicări publice, având în vedere că nu este îndeplinită condiția potrivit căreia operele protejate trebuie să fie comunicate public, transmisiunile realizate de un organism de radiodifuziune precum cel din litigiul principal nu intră, în principiu, sub incidența noțiunii „comunicare publică” în sensul articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29.
- 25 Totuși, nu se poate exclude de la bun început faptul ca, în anumite situații, abonații distribuitorilor precum cei în discuție în litigiul principal să poată fi considerați „publicul” vizat prin transmisia originară efectuată de organismul de radiodifuziune.

- 26 În această privință, în primul rând, este cert că distribuitori precum cei din speță nu ar face parte, în orice caz, dintr-un astfel de public, spre deosebire de entități precum unitățile hoteliere care au făcut obiectul cauzelor în care s-a pronunțat Hotărârile SGAE (C-306/05, EU:C:2006:764) și Phonographic Performance (Ireland) (C-162/10, EU:C:2012:141).
- 27 Rezultă de aici că abonații care sunt destinatari ai transmisiilor efectuate de distribuitorii în cauză nu pot fi considerați, *a priori*, un public „nou” care nu a fost vizat de actul de comunicare originală efectuat de organismul de radiodifuziune (a se vedea, *a contrario*, Hotărârea SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, punctul 40).
- 28 În consecință, nu există, în litigiul principal, decât un singur „public”, și anume cel al ansamblului abonaților fiecărui distribuitor în parte.
- 29 În această privință, din modul de redactare a întrebării, astfel cum a fost adresată de instanța de trimitere, rezultă că numai în urma intervenției acestor distribuitori abonații lor pot să vizioneze programele de televiziune.
- 30 Or, Curtea a statuat deja că distribuirea operei radiodifuzate de un profesionist precum cel din speță către abonații săi reprezintă o prestare de servicii autonomă realizată în scopul de a obține un beneficiu, prețul abonamentului nefiind plătit de respectivele persoane organismului de radiodifuziune, ci acestui profesionist și nefiind datorat pentru eventuale prestații tehnice, ci pentru accesul la comunicarea în cauză și, prin urmare, la operele protejate (a se vedea prin analogie Hotărârea Airfield și Canal Digitaal, C-431/09 și C-432/09, EU:C:2011:648, punctul 80).
- 31 O transmisie efectuată de un profesionist, în condițiile menționate la punctul precedent din prezenta hotărâre, nu constituie, așadar, un simplu mijloc tehnic care vizează să garanteze sau să amelioreze recepționarea emisiunii originare în zona de acoperire (a se vedea prin analogie Hotărârea Airfield și Canal Digitaal, C-431/09 și C-432/09, EU:C:2011:648, punctul 79).
- 32 În aceste condiții, nu este exclus ca un distribuitor să se poată găsi într-o poziție care nu este autonomă în raport cu organismul de radiodifuziune și ca prestația sa de servicii de distribuire să fie de natură pur tehnică, astfel încât intervenția sa ar constitui un simplu mijloc tehnic în sensul jurisprudenței Curții (a se vedea printre altele Hotărârea Football Association Premier League și alții, C-403/08 și C-429/08, EU:C:2011:631, punctul 194, și Hotărârea Airfield și Canal Digitaal, C-431/09 și C-432/09, EU:C:2011:648, punctele 74 și 79).
- 33 Dacă aceasta ar fi situația, aspect a cărui verificare revine instanței de trimitere, abonații distribuitorilor în cauză ar putea fi considerați publicul relevant al comunicării realizate de organismul de radiodifuziune, având drept consecință faptul că acesta din urmă ar efectua o „comunicare publică”.
- 34 Având în vedere ansamblul considerațiilor care preced, trebuie să se răspundă la întrebarea preliminară că articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29 trebuie interpretat în sensul că un organism de radiodifuziune nu efectuează un act de comunicare publică, în sensul acestei dispoziții, în cazul în care transmite semnalele sale purtătoare de programe exclusiv către distribuitorii de semnale fără ca aceste semnale să fie accesibile publicului în timpul și cu ocazia acestei transmisiuni, distribuitorii respectivi transmitând ulterior semnalele menționate către abonații lor pentru ca aceștia să poată viziona programele respective, cu excepția cazului în care intervenția distribuitorilor în cauză constituie doar un simplu mijloc tehnic, aspect care trebuie verificat de instanța de trimitere.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 35 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a noua) declară:

Articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională trebuie interpretat în sensul că un organism de radiodifuziune nu efectuează un act de comunicare publică, în sensul acestei dispoziții, în cazul în care transmite semnalele sale purtătoare de programe exclusiv către distribuitorii de semnale fără ca aceste semnale să fie accesibile publicului în timpul și cu ocazia acestei transmisiuni, distribuitorii respectivi transmițând ulterior semnalele menționate către abonații lor pentru ca aceștia să poată viziona programele respective, cu excepția cazului în care intervenția distribuitorilor în cauză constituie doar un simplu mijloc tehnic, aspect care trebuie verificat de instanța de trimitere.

Semnături